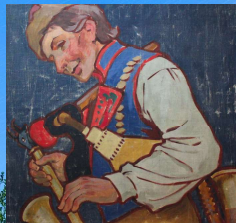

Svanda je nejznámější český dudák. Ale žil vůbec dudák tohoto jména? Je pravděpodobné, že skutečně žil a dudal tak dobře, že se dostal i do lidové slovesnosti a stal se inspirací radě uměleckých děl.

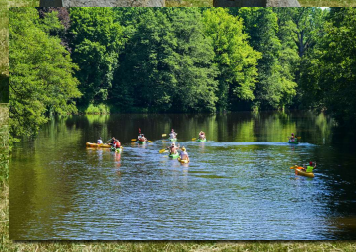
V Sommerově topografii Království českého (sv. VIII., 1840) se píše, že Strakonice byly domovem jistého Švandy, kterému se podařilo konstruovat dudy. Někteří autoři dokonce připisují Švandovi zásluhu na vzniku dmychacích dud a jejich šíření po Čechách. Ale to dnes už nelze dokázat.

Strakonický model Stonehenge je napodobeninou jedné z bran – trilitu pravěké svatyně ve skutečné velikosti. Betonové kvádry posloužily při experimentech, které měly za cíl pochopit tajemství zvedání a přesného usazování obřích kamenných překladů na vrcholu pilířů. Experimenty se v letech 1991–1992 zabyval strakonický rodák Ing. Pavel Pavel.

Historické prameny se bohužel nedochovaly, zmínky v literatuře však ano: „Byl pak Svanda tehdeš nejznámější dudák v celém kraji Pračchynském, kdež se také zrodil, a nebylo daleko široko žádného, který by se mu v kunstu jeho vyrovnati mohl.“ Prý se dožil 82 let a na pohřeb mu přišlo přes dvacet dudáků z okolí. Svanda byl prý muž „žertovný a při svém hudování veselý“, zároveň opatrný a uvažlivý. Řídil se heslem: „Služ všem a buď vesel, jenom dej pozor na hubu, abys nezavadil.“ (In: Jan Josef Rulík: Veselý Kubiček aneb: V Horách Kašpárských zaklený dudák..., Praha 1799.)

Foto: Výtvarný návrh V. Malého na omítku strakonické spořitelny, počátek 20. stol.

Svanda měl patřit mezi nejlepší dudáky Pračchynska, neví se však, kdy žil. Strakonický učitel Josef Formánek prý potkal ještě koncem 19. století lidi, kteří slyšeli vyprávění známých a příbuzných dudáka Švandy. Strakonický folklorista Josef Režný, který zkoumal původ Švandy dudáka, dohledal v několika vesnicích jižně od Strakonice více než dvě desítky Švandy žijících v průběhu 17. a 18. století. Za nejpravděpodobnější představitele dudáka označil Antonína († 1756) či Matěje Švandy z Lipovic u Vlachova Brezí, kteří byli současníky. Foto: Pomník Švandy dudáka na Velkém náměstí ve Strakonici, autor: ak. mal. Jiří Kubelka, 2011

Reka Otava vzniká soutokem Vydry a Křemelné u Čenkovy pily na Šumavě. Je proslulá rýžováním zlata a získáváním perel z perforované říčních. V minulosti měla velký význam pro voroplavbu a také byla zdrojem obživy. V současné době je atraktivním cílem nejen pro vodáky, ale také pro turisty a milovníky cyklistiky.

FOTO: archiv města Strakonice, Muzea středního Pootaví

At Stonehenge

In the footsteps of bagpiper Schwanda

Schwanda is the most famous Czech bagpiper. But did a piper of that name ever live? It is quite likely that he not only lived but also played the pipes so well that he even made it into popular literature and became an inspiration for many works of art.

Schwanda was allegedly among the best pipers in Pračchyn region, but it is not known when he lived. Josef Formánek, a teacher from Strakonice, is said to have met people at the end of the 19th century who had heard the stories about Bagpiper Schwanda from his friends and relatives.

Josef Režný, a folklorist from Strakonice, tracked down more than two dozen Schwandas living in several villages south of Strakonice during the 17th and 18th centuries.

The Strakonice model of Stonehenge is an imitation of one of the gates – the trilith of the ancient shrine in real size. The concrete blocks were used in experiments that aimed to reveal the secrets of lifting and precisely setting the huge stone lintels on top of the pillars. The experiments were performed by Ing. Pavel Pavel of Strakonice in 1991 and 1992.

The Otava River originates from the confluence of Vydry and Křemelná at Čeněk's sawmill in Šumava mountain. It is famous for gold panning and extracting freshwater pearls. In the past it was of great importance for timber rafting and also served as a source of livelihood. Today it is not only an attractive destination for people who love water sports, but also hiking and cycling enthusiasts.

[1] Photo: monument to Schwanda the bagpiper on Big Square in Strakonice, author: academic artist Jiří Kubelka, 2011

